

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR budapesti lelkész.
NOSZKÓ ISTVÁN rákoskeresztúri lelkész.
 FŐMUNKATÁRSÁK:
SCHOLTZ ÖDÖN agfalvi esperes-lelkész.
DUSZIK LAJOS szatmári lelkész.
BLATNICZKY PÁL cinkotai lelkész.
GÖMÖRY JÁNOS eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként ev. iven
 A lap ára:
 Egész évre . . . . . 14 K
 Félévre . . . . . 7 K
 Egyes szám ára . . . . . 40 f
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal . . . . . 40 K
 Alkando hirdetések megegyezés szerint

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Több testvéri melegséget!** Geduly Henrik. — **Nyílt levél.** Mohr Gyula
 Rendkívüli segély. Lápos. — **Belélet.** — **Pályázatok és hirdetések.**

Több testvéri melegséget!

Mennél jobban közeledünk október 31-ikéhez, annál több emléke ujul fel lelkünkben a reformáció nagy művének. Elvonulnak emlékezetünk táblája előtt a reformáció, a vallástisztítás nagy művének heroszai, a kik nemesak a szándékos sötétségben nevelt tömegek fanatizmusával, babonás tudatlanságával, de, a mi ennél fellépésük belső becsének és erejének felismerésében még súlyosabban esik a latba, — egy egész világ ellenséges hatalmi erőszakosságával szemben is kivívták a lelkiismeret jogát az egyes egyén legbensőbb életének, a hitéletnek a külső nyomás alól való felszabadítására. És aztán elvonulnak szemünk előtt fájó emlékei a sok megpróbáltatásnak, keserű üldöztetésnek, nehéz, csaknem a megsemmisüléssel fenyegető szenvedéseknek, a hatalom erőszakának kiváltságait féltő klérus és a vele összefogó katonai és kormányzóhatalom méltatlan, igazságtalan, jogfosztó, üldöző erőszakának. Véres küzdelmek, minden jobb érzést jelláztató keserőségek emlékezete ujul meg, a mikor az evangéliumi hitvallók hosszú sorozatának, a kifosztott templomok, a feldult lelkészlakok és iskolák, a földönfutóvá lett papok és tanítók, sőt a gályarabság és a vértörvényesékek mártýromságába hurcolt lel-

kipásztorok szinte végnélküli sorozatát szemléljük emlékezetünkben.

És elvonul előttünk a két protestáns egyház még e gyászos külső keretek között is a lelkek üdvére, a szeretet szellemének e földön meggyökereztetésére, a művelődés terjesztésére irányuló, igaz evangéliumi alapon világszerte folytatott tevékenységének emlékezete. Ütöttek - vertek, megaláztak minket, és mi megmaradt, meghagyott csekély erőnk minden parányi részével, hihetetlen erőfeszítés és áldozatkészséggel — csak azért is mident a haza legszentebb érdekeinek javára, az emberiség igazi hitbéli — és művelődési életének felvirágoztatására fordítottunk.

..... És akkor el kell, hogy vonuljon előttünk még egy emlékezés . . . : Az, hogy úgy a szenvedésekben, mint az örömben, úgy a gyöttrő küzdelemben, mint az áldott építő munkában mindvégig közös volt a sorsunk, közös a bánatunk, közös az örömünk, mint a hogy egyháztörténeti szempontból közös volt az eredetünk is — a mi református testvéreinkkel.

..... Ezt műveli október 31-ike előtt az emlékezés. . . . És mit tár fel a tapasztalás? . . . . Azt, hogy a közös eredet, a közös múlt emléke, a közös érdekek, a kölcsönös egymásrataltság tudata egyre bővülő körökben kezd el-

homályosítani, — mint ha már egyéb bajunk se volna, egymást kezdjük marni, támadni, lekicsinyelni, meghazudtolni, megkisebbiteni. A guny és a ráfogás méltatlan fegyvereinek használatára is sor kerül s épen oly orgánumban, a melyeknek címlapján a közös jellegű „protestáns” jelző is szerepel.

Elérkezettnek látom az időt arra, hogy felhívjam a nemesebbek érző, az evangélium szellemétől tudatosan eltérni nem akaró jó protestánsok figyelmét az ebben rejlő veszedelmekre. Ha ez a szellem, ez a testvérietlen érzület, ez a gyűlölködő, pártoskodó hang még szélesebb rétegekben talál tért hódítani, úgy legyünk elkészülve arra, hogy a jövőben semmiféle közös protestáns jellegű törekvés, vagy alakulás sikerére nem számíthatunk. Egymással civakodó testvérek házatáját rendesen a gyom és dudva lepi el. . . . S hogy ez mit jelent a jövőre nézve, a mikor a háboru után, ha valamely egyház, úgy, épen a hazai két protestáns egyház állhat elő a magyar állam pénzügyi és közjogi háztartása elé az eddigele nem honorált nagy számlával, — s a mikor, a háboru után, s épen a háboruban szerzett tapasztalatok hatása alatt a kérdések egész sorozatára fogunk követelni minket, protestánsokat, kielégítő választ, — s a mikor a háboru után, az ultra-conservatív s klerikális irányzatok különben is fellépni szokott túltengő törekvéseivel szemben a hazai két protestáns egyház mindenikére fokozottabb életfentartási küzdelmek nehézségei hárulnak . . . . azt ítélje meg minden becsületesen, evangéliumi szívvvel és lélekkel gondolkodó protestáns házánkfia.

S azért azt mondom: nemesak ne bántogassuk, nemesak ne kisebbitsük egymás erejét, de egyenesen igyekezzünk azt fokozni a megértő testvéries lelkületű érdeklődő és segítségül siető melegével. Nem lábhoz tett fegyverrel, fegyverszünetet tartó ellenfelekként — és

nemesak a gyomot irtó ásóval, kapával kezünkben, hogy kipusztítsuk a kölesönös irigykedés, vagy féltékenykedés gyökérszárait, de az alkotó munka eszközével kezünkben is álljunk egy a más mellé, hogy szorosabbá kovácsoljuk azokat a láncszemeket, a melyek bennünket egymáshoz fűznek.

Most, hogy e hó 26-án és 27-én Debrecenben ülést tart a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság, a mely a két protestáns egyház tollforgató, — és a közös szellemi törekvések iránt érdeklődő férjfiat egyesíti, jól esett e sorokat megírnom, úgy érzem, egy illusztris társaság gyűlésen való tömeges megjelenésünkkel, a legszebb, a legimpozánsabb és legmegkapóbb módon igazolnók azt, hogy feledve a minket érő, vagy higyjük, csak a multban ért invektívákat és helytelenítve a sorainkból tanusított testvérietlenségi tüneteket: egyik akarunk lenni a közös nagy célok szolgálatában. Ismétlem magam: a különkülön nyert charismák dacára, a melyeket igenis ki-ki a saját egyháza iránt tartozó hűséggel és odaadással köteles hasznosítani otthon, a saját körében, — de mégis, a különkülön nyert charismák dacára nincsen-é megannyi megszentelt közös emléke a multnak és törekvése a jövőre nézve? Nincsenek-é itt is, ott is, tollforgató barátaink, a kik egymás okulására, gyönyörködtetésére a költészet, az irodalom színes mezején tárnak fel az egymásután következő nemzedékek öntudatának emelésére a multak nagy hagyományait? Nincsenek-é közös dogmatikai és egyházzervezeti elveink, a melyek tudományos és gyakorlati értékű kifejtései innen is, tulnan is, mindannyiunknak csak hasznára válhatnak? Nincsenek-é közös céljaink, a melyekhez vezető utakra egyháztársadalmi téren épen az ilyen szellemű közösségek vannak hivatva reávilágítani? . . . .

Evangélikus testvéreim! A ki teheti jöjjön el a debreceni gyűlésre, — és ott és azontúl tanusítsunk református atyánkfiai iránt több testvéri melegséget.

Geduly Henrik,

püspök,

*ugyis, mint a közös protestáns
püspöki conferentia ez idő szerinti
elnöke.*

Nyílt levél.

Nagytiszteletű Szerkesztő Úr!

Nagy örömmel és indokolt megnyugvással olvastam Nagytiszteletűséged becses lapjában a közös- és honvédelmi minisztérium gyakori „tábori lelkészre” való kinevezéseit. E pontnál határozottan el kell ismernünk a két minisztérium jóindulatú intézkedéseit, a melyek azonban még mindég nem felelnek meg az égetően szükséges kívánalmaknak, és semmiképen pedig annak a számaránynak amely a tábori lelkészek száma és a hívők száma között fenáll, mert hiszen nyilvánvaló dolog, hogy az eddigi kinevezések csupán egy tétovázó ürnek morzsányi kitöltését jelentik, ha figyelembe vesszük hadseregünk sok ezerre menő evangélikus híveit és ehhez az óriási számhoz viszonyítjuk eddigelé kinevezett tábori lelkészeink szerény számát. Ezt a sajnálatos számarányt ki kell és kilehet javítanunk most, a mikor a legjobb alkalom kínálkozik, most a mikor evang. tábori lelkészekre legégetőbb szükségünk van.

Az „Evang. Órálló” legutóbbi számai majdnem hetenként hozzák a tábori lelkészek legújabb kinevezéseit, ami arra enged következtetni hogy az illető fórumok ebbeli kívánságainknak teljes készséggel tesznek eleget, miután meggyőződtek kívánságunk jogos voltáról és nagy horderejű szükségességéről; ezekután szilárd meggyőződésemm, hogy a jövőben sem zárkozhatnak el szükkeblüen kívánságaink elöl, ha mi fokozottabb kinevezéseket sürgetünk oly módon, hogy rámutatunk azokra a hadosztályokra, ezredekre, stb. stb. ahol egy-egy evang. tábori lelkészre feltétlenül szükség van. Ezt az eljárást követi a katolikus egyház is és mint tapasztaljuk, szép eredménnyel, ami természetes is mert „a néma gyermeknek anyja sem érti szavát” — nekünk is hasonlatosképen kell törődnünk tábori lelkészeink beosztásaival és ki kell kutatnunk legalább azokat az ezredeket, ahol híveink szolgálnak, jelenleg harcolnak nagy és elismert hősiességgel.

A kutatás menete pedig nem volna egyéb mint egy kis statisztika, amely összességében az illető püspöki hivatalnál nyerné befejezését; t. i. az egyes egyházközségek lelkészei katonasorban lévő híveinek a számát és ezred-beosztásukat közölnék az esperesi hivattal, amely utóbbi a beküldött adatok összegezésével egy újabb kimutatást készítene — az egy ezredhez tartozóknak számaikat egyszerűen összeadva — és a püspöki hivatalhoz felterjesztve itt végleges összegezéssel áttekintő képet nyernénk híveink beosztásairól. Ezt ismerve akkor könnyen rájő-

hetünk arra, hogy mely hadosztályhoz, ezredhez küldhessünk egy-egy evang. tábori lelkészt.

Némi nehézség támad talán — e kimutatásnál — a nagyvárosi egyházközségeknél, ahol a lelkészek nem áll módjában harcban álló híveinek a számát és beosztását megállapítani, de egy kis utánjárással megközelítőleg itt is lehetne eredményt elérni. (Katonai nyilvántartó hivatal.) Kissebb egyházközségeknél, ahol a lelkész számon tartja hadbavonult híveinek a száma — a miről eddig is többször meggyőződtem — ott igazán semmiféle akadályba nem ütközhetik ajánlatom és a legrövidebb időn belül — számításom szerint 6 hét — egy teljes képet nyerhetünk híveink beosztásáról, melynek hiánya már eddig is sok fájdalmas mellőzésre, híveink részéről megszólásra jogosan szolgáltatott okot. (Lásd „Evang. Órálló” 39. számát.) A kadvezetőség — nagyon természetesen — nem foglalkozhatik a katonai hitéletével oly annyira mint, amennyire ez a mi kötelességünk; egy elődázhatatlan kötelességet végzünk tehát akkor, amikor mi kutatunk, utána járunk, hogy hová küldhessünk ev. tábori lelkészeket; ez a kötelesség pedig a fentiek szerint egyetemes.

Ha ezt a kötelességet — amellyel tartozunk szeretett egyházunknak — híven elvégeztük, úgy egy hosszú évtizedes mulasztást pótolunk rövid időn belül, a mely a jövőre nézve is mindenkor átnézhető képet nyújt ev. híveink katonai beosztásáról. Hogy mennyi előnyt biztosítana mindez részünkre, ez nyilvánvaló; akkor bizonyára nem fordulna elő az a sajnálatos eset, hogy egy hadosztály (!) protestáns hívei (ez a ref. testvéreknek is szól) eddig nem is láttak protestáns lelkészt.

Mindenesetre szép és nemes munkálkodás vár a kórházakba beosztott tábori lelkészeinkre, de itt még nem szabad megállanunk, hanem előbbre kell törnünk, és a hívek lelki gondozását itt kün fokozottabb mértékben sürgetni. Fel-tűnő, hogy tábori lelkészeink legtöbbje kórházi beosztást nyer.

Miért van ez?

A harcban levőkkel ki törődjék? Talán az abbé- kabátosok? (Ezek túlbuzgóan ki is használják ebbeli elmaradottságunkat!)

Ezek a kérdések sürgős feleletre várnak. A felelet legyen pedig tett, oly módon, hogy a mig az újabb kinevezések megtörténnek, küldessünk — a kimutatás alapján — a kórházba beosztott tábori lelkészek közül néhányat protestáns csapatainkhoz, a kórház részére pedig újabb kinevezéseket sürgetve.

Mindezeket pedig most kell szorgalmaznunk, mert úgy az alkalom, mint a szükség elengedhetetlenül kívánja ezt. Ha mi most ezt az alkalmat

elmulasztjuk akkor csak önönmagunkra vessünk, ha a béke idejében hűveink lelki gondozása felülről mellőzve és ridegen lesz kezelve. Most megvethetjük lábunkat és jogainkat (48. XX.) megvédhetjük a háboru után teljes sikerrel.

Egy új — akadályba alig ütköző — munkatér előtt állunk, melynek intensív művelése egész egyházunk tekintélyét, becsét és hűveink egyházszeretetét emelné országszerte. Csak rajtunk múlik, hogy mikor . . . és hogyan . . . kezdjük.

Nagyüszteletűséged készséges szolgája

Szállás, 1915. szept. 30.

Mohr Gyula

ev. hadosztály lelkész.

Rendkívüli segély.

(A lelkészsegélyezési alap bizottság szíves figyelmébe.)

A j. é. okt. 1-én járt le a határideje azon folyamodványok benyújtásának, amelyeket a 3000 kor. illetve 4000 kor.-t meg nem haladó fizetéssel bíró, tehát kisebb fizetésű lelkészek az említett alap szabályzatában nyert jog alapján intézettek az ezen alapot kezelő tisztelt bizottsághoz *gyermekneveltetési segély* érdekében. Ily címen segélyt azonban csakis azon kisebb fizetésű lelkészek kaphatnak, a kiknek házon kívül tanuló gyermekük, vagy gyermekeik vannak, s e körülményt igazolják is.

Akadnak azonban szép számmal oly kisebb fizetésű lelkészek is, akiknek házon kívül tanuló gyermekek vagy gyermekeken kívül, helyben tanuló gyermekeik is s általán gyermekeik vannak otthon is, nagy családot kénytelenek fentartani a mai legterheesebb háborus időkben, s a kik ép ez oknál fogva a mai kivételes viszonyok között kivételesen *külföldön*, vagyis *rendkívüli* segélyre nagyon is rászorulnak.

Igaz, hogy a szabályzat 6 §. b. pontja szerint első sorban csakis gyermeknevelés címen adható a segély a családos, szegényebb lelkészeknek, s e segély 300 kor.-nál nagyobb nem lehet egy gyermek után. De a 2. §. szerint az egyetemes gyűlés *„fentartja magának a lehetőséget a jövőben az alpból a lelkészeket más címen is segélyezhetni“*.

Ez a jövő immár az ajtón kopogtat, sokkal előbb, még hozzá komolyabb és sürgetőbb ábrázattal, mint sejteni is lehetett. Ez a jövő talán soha nem lép fel komolyabb és sürgetőbb alakban, mint már az idén is.

Küszöbön a tél. Minden szegény, családos lelkész-apa, akinek hivatali javadalma csupán az a pár ezer korona, amelynek mint pénznek értéke ma már, a házfentartáshoz szükséges cikkek

rengeteg drágaságával szemben horribilisen devalválódott, *természetbeli* (föld, termés, termék stb.) javadalma pedig, ami a drágasággal lépést tartana, egyáltalán nincsen: — gond-komorította arecal tekint szét maga körül: „honnan vegyek kenyeret? Miből veszem be a félre való ruhát, fát, zsirt“ stb. . . .

Az elmondottak után bátorkodunk a lelkészsegélyezési alap bizottság becses figyelmébe ajánlani, most mikor a kérvények elintézése szőnyegre kerül, hogy tekintve a fenti okokat és azon tényt, mely szerint a házon kívül való gyermeknevelés is ma jóval drágább, mint a boldogabb békés időkben vala: — az egyetemes gyűlés jóváhagyásának reményében vagy nagyobb összeget állapítson meg, illetve javasoljon kivételesen egy gyermek után 300 kor.-nál; vagy pedig a szabályszerűen megállapított 300 kor.-án felül *rendkívüli segély címen* még bizonyos (100—200 kor. összeget nyújtson vagy nyújtatni ajánljon az idei egyetemes közgyűlésnek, a gyermeket házon kívül és helyben is nevelő szegényebb, családos oly lelkészek számára, akiknek természetbeli járandóságuk nincs, akiknek javadalma tehát az emelkedő drágasággal lépést tartani nem képes.

Lápos.

Könyvismertetés.

Vidovszky Kálmán békéscsabai vallásnár j. évben másodszer lép az ev. olvasó közönség elé ezuttal: „Csendes hangok a háboru zajában“ című beszédgyűjteményének II.-ik kötetével. A beszédeket a mostani folyton hullámmzó, majd a mélységekbe vető, majd a szédítő magasra emelő mozgalmas élet teremtette meg s a kötetben helyet foglaló 9 beszéd és 11 imádság hűven visszatükrözteti az érzelmeknek azt a gazdag változatát, melyen j. év márc. 15-étől ez év augusztus végéig keresztül ment minden magyar ember. — Hangot talál benne a csüggedéstől a diadal mámorig, az irgalmas részvétől a felháborodó haragig minden hazafias érzés, de mindenütt lstenbe vetett erős hittől, bizodalomtól vezetve, átjárva és besugározva. A szerző ezt a kötetet is az itthonmaradottak vigasztalására szánta, de azért ezzel a céllal nem elégszik meg. A hallgatókat (olvasókat) egyben valami nagy elhatározásra akarja indítani, jó cselekedetek gyakorlására, egymás terhének hordozására. S éppen e tekintetben a 2-ik kötet az első kötetten szemben jelentékeny haladást mutat. A tökéletességtől bibliai mélység, tartalom és forma tekintetben még kisé távol áll, de azért nyugodt lélekkel üdvözölhetjük a szerzőt. Csak bátran előre!

A külsőleg is csinos munka ára 1.50 kor. Kapható a szerzőnél.

— dé —

B E L É L E T.

Dr. Baltik püspök főpásztori levele.

„A dunáninnen evang. egyházkerület nagytiszteletű esperesi, lelkészi, s összes tanintézeti hivatalainak. Üdvöt az Urban! Komoly időket élünk! A samaritánusi irgalmasság sátora kell, hogy készen álljon mindenhol a keresztyén szeretet önkéntes adakozásának gyakorlására. Hála köszönettel tartozom gyülekezeteinknek, iskoláinknak, egyes hiveinknek azon, szenvedő hőseink sebeinek kötésére adott, szeretetadományokért, a melyek szép számban és összegben eddig egybegyűltek. Azonban a baj még mindig tart, segédkez nyújtásra saját véreinknek nagy szüksége van. Ne csüggedjünk el, de dolgozzunk és imádkozzunk! Az Isten megsegít! Mindennek folytán, tekintettel arra, hogy mindegy héten új és új segélykiáltások érkeznek hivatalomhoz, úgy, hogy sok hivatalos teendőm közepette magam sem vagyok képes külön-külön felhívást intézni az egyes kérvényező ügyében: jónak láttam ezen közös *körözvényt* kibocsátani, melyben a következő szenvedő katonáink javát célzó, segély kérvényeket ajánlom a legmelegebben a keresztyén szeretet samaritánusi adományaira.“ E bevezető rész után 9 pontban *ajánlja* a püspök a következőket: Ő Felsége arcképét beszerezni, adományokat gyűjteni a Vöröskereszt Egyletnek, rokkant és vak katonák javára, katonai özvegyek és árvák javára, vallásos iratok terjesztésére, a zempléni károsultak, a József Kir. Herceg Sanatorium, a Gyermeksanatorium javára gyűjteni. Végül lelkes szavakkal buzdítja a lelkészeket a III-dik hadi kölcsön támogatására.

Gyurátz püspök a III-dik hadikölcsönben való részvételre a következő körlevélben hívja fel a lelkészeket: „A magyar kormány az 1912. évi 63. t.-c. alapján a *harmadik hadi kölcsön jegyzésére* hívja fel legközelebb a honpolgárokat. Az egy év előtt kitört világháború még dul, a haza védelme az áldozatkész honszeretnek új bizonyosságait követeli. Az állam a hadviseléssel járó költségek fedezésére szükséges pénzért saját polgáraihoz fordul s ezt, mint kölcsönt veszi fel, a kölcsönzőre nézve ezuttal is igen kedvező feltételek mellett. Németország polgárainál lelkes visszhangra talált a III. hadi kölcsönre felhívás, ők megértették azon igazságot, hogy míg a haretéren levő honfiak vérük hullásával oltalmazzák a hazát, az itthonmaradottaknak honpolgári szent kötelességük nélkülözhető pénzüknél a honvédelem céljaira, biztosított kölcsönkép, felajánlása. Ott a III. hadi kölcsön eredménye még teteme-

sen felülmulta a két előbbiét. Mi is szeretni tanultuk a hazát, zászlók alá hívott fiaink, testvéreink ezer veszélyek közt hősi vitézséggel küzdenek a véres harcmezőkön a drága örökségért, a hazáért. A kik itthon békében folytatják munkájukat, kell, hogy a honszeretet szavára hallgatva, pénzkölcsön felajánlásával versenyezve siessenek az államnak biztosítani az anyagi erőt a hon és szabadság megvédelmezésére, a háborúnak győzelemmel befejezésére. Ezt annál nyugodtabban megtehetik a honpolgárok, mint-hogy pénzüik, mint hadi kölcsön, az állam hatalmának, tekintélyének védpajzsa alatt jobban van biztosítva, mint bármi más helyen. E hadi kölcsön tisztességes kamatot nyújt s a róla kiadandó állami kötvények szükség esetén mindenkor pénzzé tehetők. Felkérem Nagytiszteletűségedet, sziveskedjék e harmadik hadi kölcsön jelentőségét a hivel, e célból is összehívott közgyűlésen megértetni s őket buzdító szavakkal lelkesíteni, hogy otthon tartott nélkülözhető pénzüket a felhívásra ajánlják fel bizalommal hadi kölcsönül. Aki csak teheti, tekintse honfiúi kötelességének a hadi kölcsön jegyzésével is hathatósan közremunkálni e harmadik hadi kölcsön eredményének a két előbbivel szemben emelésén s nemzetünk életerejének ebben is megnyilatkozásán. Az ügyet honfiúi lelkes buzgalmába ajánlva, üdvözetem kifejezésével stb.“

A Magyarhoni Evangélikus Lelkészegyesület pénztárába ez évi 4 K. rendes tagsági díjukat szeptember hó folyamán befizették a következő tagok: Delinga Sámuel (Felsőbotfalva) Tompa Mihály (Kissomlyó), Kalmár Pál (H.- V. — Kardoskut), Honétzy Pál (Mártonháza), Lányi Alfréd (Kuczora), Schrödl József (Petőfalva), Bartos Pál (Szarvas), Csepregi György (Békéscsaba), Langhoffer Károly (Kiszács), Famler Gusztáv Adolf — 1916-ra — (Torzsa), Wack Péter — 1913-1915-re — (Tiszaistvánfalva), Farkas Gejza (Nagyszombat), — Farkas Elemér — 1915-1915-ra — (Bük), Biszkup Béla (Magyargurab), Breznóbánya 1915 évi október 5-én Vitális Gyula egyesületi pénztáros

A szarvasi tanítóképző a bányakerületi közgyűlésen. A bányakerületi közgyűlés a szarvasi ev. tanítóképző elmúlt tanév állapotáról beterjesztett jelentés alapján örömmel állapította meg az intézet fokozatos fejlődését s a hadbavonulás folytán felére apadt tanári karnak odaadó, lelkes fáradozását, mely nemes, hazafias buzgalmáért elismerését és köszönetét fejezte ki. A tanítóképzőnek az elmúlt tanévben 72 növendéke volt, kik közül a tanév folyamán 23-an vonultak hadba. Egy növendékét, Hursan

György III. éves tanulót, ki a kárpáti harcokban jobb kezének több ujját vesztette. a katonaság kötelékéből már el is bocsátották s a derék ifju ismét a komoly iskolai tanulmányokhoz tért vissza a tőle is nagy áldozatot kívánó esatateréről. Az internátus az elmúlt tanévben nagyon látogatott volt. 40 rendes bennlakó növendék nyert elhelyezést a legszigorubb felügyelet s odaadó gondozás mellett. Az internátusbeli tanulók javarésze bennlakási kedvezményben részesült. A kerületi közgyűlés a tanügyi bizottság javaslatára elhatározta, hogy a szarvasi tanítóképző női tanítóképzővé való átszervezésének részletes tervezetét csak a háboru befejezte után kívánja elkészíttetni annál is inkább, mivel az átszervezés fő intézője, Nikelszky igazgató, hadban van. A tiszai ág. h. ev. egyházkerület ama határozatát, mely szerint az egyetemes jellegű ev. tanítónőképző intézetnek létesítését akár a szarvasi tanítóképző női képzővé való átszervezése révén, akár más uton, örömmel üdvözli, a ker. közgyűlés örvendetes tudomásul vette. A szarvasi tanítóképző tanóráinak és gyakorlati tanításainak női magántanulók által való látogatását a közgyűlés megengedte. Ugyancsak e közgyűlésen három családos tanár részére családi pótlékot szavaztak meg, tekintettel nemcsak a nagy drágaságra, de az általuk díjtalanul elvállalt s nagy buzgalommal végzett munkatöbbletre, Krecsmárik Endre h. igazgató 600, Kiss Sándor tanár 400 s Tömörkényi Dezső tanár 200 koronát kapott.

Beküldetett. Utalással a „Protestáns egyházi és iskolai lap“ f. évi 31. számára, a mely „Kronika“ rovatában az evangélikus egyháznak nevelő hatásáról és jellemképző erejéről sértő kiesingléssel nyilatkozott, az eperjesi evang. egyházkerületi kollegium tanári kara f. évi szept. hó 22-én tartott értekezletén a következő határozatot hozta:

A kollegiumi közös tanári kar értekezlete sajnálattal állapítja meg, hogy a jelzett tény a két testvéregyház közötti jó viszony meglazulására alkalmas. Hiszi ugyan, hogy a hivatalos református egyház nem osztja a „Protestáns egyházi és iskolai lap“ felfogását; tekintettel azonban arra a körülményre, hogy az említett sajnálatos jelenség nem egyedülálló, hanem egyes református sajtóorganumok — főleg a „Protestáns egyházi és iskolai lap“, sőt a „Protestáns Szemle“ is — egyre aggressziuebb és igazságtalanabb támadással illetik a multban volt szellemi szövetségesüket és hű fegyvertársukat a jelen időben is:

1. Sajnálátának és megbotránkozásának ad kifejezést a felett, hogy egyes ref. egyházi

lapokban oly testvérietlen szellemü tulzó irányú érvényesül; tiltakozik a történeti tények elferdítése ellen s ezt az eljárását az „Evangelikus Órálló“ utján közhírré teszi;

2. Indokoltnak és óhajtandónak tartja, hogy a Kollegium minden egyes tanára szakítson meg minden összeköttetést az ilyen lapokkal.

3. A „Protestáns egyházi és iskolai lap“-ra való előfizetést beszünteti.

4. Felhívja az evangélikus tanárokat, hogy a tanári gyűléseken tiltakozzanak a ref. egyházi lapoknak ellenünk irányuló tulkapásaival szemben, hangsulyozva azt, hogy mi testvéries viszonyban óhajtunk élni ref. testvéreinkkel, ennek elengedhetetlen feltétele azonban a kölcsönös megbecsülés. Ebből a célból:

5. Jelen határozatát jkvi kivonat alakjában az összes evangélikus felső és középfoku tanintézeteknek megküldi.

6. Kifejezést ad abbeli óhajának is, hogy az evangélikus tanárok a tisztán evangélikus jellegű „Luther-Társaság“ pártolására s annak körében való munkásságra fokozottabb mértékben törekedjenek, hogy így is ellensulyozzák az esetleges méltatlan támadásokat s az evangélikus egyház iránti hűségben, ragaszkodásban az evangélikus egyháztagokat megerősítsék.

Ez is belmisszió. Czékus László abaujszántói ev. lelkész és ismert neüi író jó szolgálatot tett azzal, hogy evang. vallásos estélyeink és ifj. egyesületeink számára lefordította *Moder-sohn* „Naemann“, „Dániel“ s „A tékozló fiu“, *Barner* „A keresők“ és *Strauss* „Az asztalosnál“ c. szavalati darabokat, a melyekre ilyen alkalmal csakugyan „égető szükségünk“ van. Így „a tékozló fiu“ címüt legközelebb egy vallásos estélyen theológusainkkal Eperjesen is elő fogjuk adadni. Rendkívül változatosak, építők és szóragoztatók. Majd mindenkinek jut ki a leghálásabb szerepekből. Főleg a szóló- és karénekek igazán lélekemelők s a hallgató közönség is részt vesz a közös éneklésben. Méltó kiegészítői ezek a Kapi-féle irod. vállalatnak. Csak ne heverjenek Czékus dolgozatai, mint „A waldensek története“ c. fordítása íróasztalának fiókjaiban. Ajánljuk az iratokat Luther-Társaságunk szives figyelmébe.
Sz. M.

Kitüntetés. Kardos Béla nagykürtösi testvérünk, ki a háboru kezdete óta teljesit tábori lelkészi szolgálatot, az ellenség előtt tanusított kiváló magatartásának és szolgálatának elismeréséül a katonai arany érdemkeresztet kapta piros-fehér szalagon. Viselje a kitüntetést lsten hegyelmével gazdagitva sokáig.

Papavatás. Scholtz Gusztáv bányakerületi püspök október 9-én Szabó Gábor és Gázsó Pál szakvizsgázott theológusokat a budai templomban felavatta. A felavatottak elfoglalták segédlelkészi állomásukat: Szabó Gábor a budapesti Deák-téri, Gázsó Pál pedig a szarvasi egyházban fog működni. Isten áldása legyen munkálkodásukon.

Gyászrovat. Lehotzky Károly volt begecsi levita-tanító október 2-án hosszas szenvedés után elhunyt. Legyen áldott emléke.

A hörmőezbányai egyház segédlelkésze és vallástanítója Laczkó János Kisesalompjára lelkésznek távozván, az egyház Mihál Endre békéscsabai segédlelkészt választotta meg segédlelkészül és vallástanítóul.

Az iglói ev. főgimnázium egy az oroszok által feldúlt házat épít fel a Hárpátokban. Az iglói ev. főgimnázium, mely tavaly 7731 koronát áldozott katouai célokra s gyűjtött katonáinknak téli ruhával való felszerelésére és sebesült harcosainknak ápolására, most újabb nagyszerű bizonyítékát adja hazafias áldozatkészségének, amikor egy szegény családnak az ellenség által elpusztított hajlékát építi fel. Az eszmét nagy lelkesedéssel karolta fel az ifjuság. A derék fiuk megtakarított uzsonnapénzükből néhány hét alatt 500 koronát gyűjtöttek. A hiányzó összeget a tanári kar fogja pótolni.

Köszönet. Ntű Noszkó István lelkész ur harminc (30) koronát adományozott a lelkésziakat segélyező intézetnek, mint a bányaker. közgyűlés alkalmából kapott kedvezményes vasuti jegyek után fenmaradt összeget. A szíves adományt a nyilvánosság előtt is hálás köszönettel nyugtatom.

Pozsonyban 1915 okt. 11-én

Okályi Adolf
int. ügyvivő.

Kedvezményes jegyek az egyetemes gyűlésre. Dr. Szelényi Aladár egyetemes főjegyző a Máv. igazgatóságához kérvényt adott be, a melyben a nov. 10-én tartandó egyetemes közgyűlésre szóló kedvezményes jegy-igazolványokat kért. Ez igazolványok kiosztásával a főjegyző ur engem bizott meg. Ezen megbízás folytán tisztelettel kérem az egyetemes közgyűlés tagjait s mindazokat, a kik ezen alkalomból Budapestre feljönni szándékoznak, hogy — tekintettel a lassu postaforgalomra — legyenek kegyesek a jegy megrendelése iránt *sürgősen* intézkedni, a mit úgy lehet legcélszerűbben eszközölni, hogy minden egyes igazolványért járó

1 koronát posta utalványon hozzám küldik be. A lelkész testvéreket arra kérem, hogy ezen hirdetményt a világi urakkal is közölni szivesek legyenek. A befolyó feles összeg a lelkésziak segélyező egyletének lesz beszolgáltatva. A bányai egyházkerület közgyűlése alkalmából ily címen 30 korona maradt fel, mely összeget az illetékes helyre beküldtem. Rákoskeresztur (Pest m.) 1915 okt. 8. Noszkó I. ev. lelkész.

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS:
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

Illésfalu (Szepesm.) leányegyház ág. hitv. ev. népiskolájához nyugalmazott tanító vagy helyettes tanítónó esetleg okl. óvónó kerestetik. Fizetés havi 80 kor. lakás és fűtés. A tót nyelv ismerete megkívántatik. Jelentkezések okt. 20-ig küldendők be az iglói ág. hitv. evang. lelkész hivatához. 2—1

Dilágháboru és Isten igéje!

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. füzet á 10 fillér.
amig a készlet tart!
Irtá: Raffay Sándor.

A nyole füzet egybe kötve K 1.—

Az én imakönyvem!

Háborut szenvedők vigasztalására szerzette
RAFFAY SÁNDOR. Ára 20 fill.

IMAKÖNYV

evang. keresztyének számára.
(Hívók használatára.)

Irtá:

RAFFAY SÁNDOR
budapesti ev. lelkész.

Ára:

szép vászonkötésben	K 2.—
finom bőrkötésben tokkal	„ 4.80
párnázott „ „	„ 7.—

Kapható:

Kóka Lajos

könyvkereshedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.
Legcélszerűbb az összeget postautalványon vagy levélhez mellékelve bélyegeken beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Hirdetések felvételnek.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

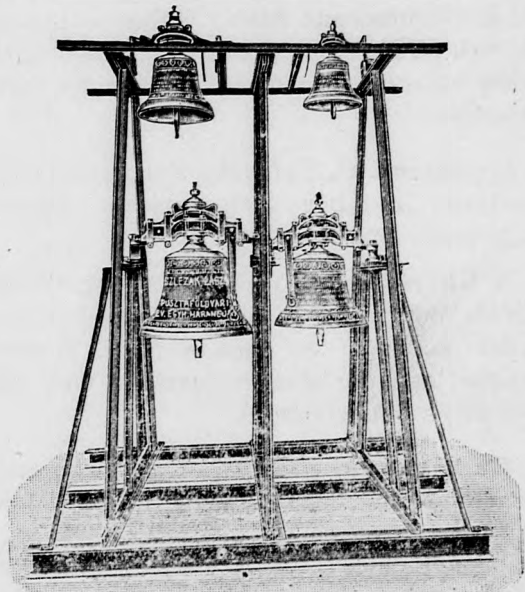
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasz-
foff harangjait,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló alakú nyílásokkal vannak ellátva s ezéi erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangnak, mint a régi modor-
ruak. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz kiállításán milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

